

İdeal Öğrenci Velisi Üzerine Nitel Bir Çalışma¹

Prof.Dr. Emine Babaoğlan
Bozok Üniversitesi-Türkiye
emine.babaoglan@bozok.edu.tr

Dr. Öğrt. Üyesi Ejder Çelik
Bozok Üniversitesi-Türkiye
ejder.celik@bozok.edu.tr

Dr. Öğrt. Üy. Aygül Nalbant
Bozok Üniversitesi-Türkiye
aygul.nalbant@bozok.edu.tr

Özet:

Bu araştırmanın amacı öğrencilerle ailesinden sonra en fazla ilgilenen ve onlara özen gösteren öğretmenlerin görüşlerine dayalı olarak ideal veli profilini- ideal veli özelliklerini ortaya koymaktır. Araştırma en az üç yıldır çalışmakta olan öğretmenlerle yürütülmüştür. Yozgat'ta çalışan 50 öğretmenle yüz yüze derinlemesine görüşme yapılmıştır. Öğretmenlere yaşları, cinsiyetleri ve eğitim düzeyleri sorulmuştur. Ayrıca öğretmenlere araştırma sorusu olarak şu soru yöneltilmiştir: 1. Bir veli nasıl olmalıdır? Nasıl bir veli isterdiniz örnekler vererek açıklayınız. Araştırma verisi içerik analiziyle çözümlenmiş ve araştırma bulguları maddeler halinde frekanslarıyla tablolaştırılarak sunulmuştur. Bu çalışmada öğretmenlerin ideal veliden beklentileri sırayla çocuk veli ilişkisi, öğretmen veli ilişkisi, ebeveyn yeterliliği ve okul veli ilişkisi başlıklarında toplanmıştır. Bu çalışmada görüş belirten öğretmenler, velilerden çocuklarıyla ilgilenmelerini, çocuklarını takip etmelerini, desteklemelerini, değer vermeleri ve sevmelerini, çocuğun ihtiyaçlarını karşılamalarını, ödevlerine destek olmalarını, çocuklarına karşı anlayışlı ve hoşgörülü olmalarını, sorumluluklarını yerine getirmelerini, çocuklarıyla iletişim halinde olmalarını ve sorunlarıyla ilgilenmelerini beklemektedirler.

Keywords: Aile desteği, aile katılımı, veli desteği, akademik başarı, okul başarısı

**E-Uluslararası Eğitim
Araştırmaları Dergisi,
Cilt: 9, Sayı: 1, 2018, ss. 51-65**

DOI: 10.19160/ijer.370497

Gönderim : 24-12-2017
Revizyon: 14-02-2018
Kabul : 10-04-2018

Önerilen Atıf

Babaoğlan, E., Çelik, E., ve Nalbant, A. (2018). İdeal öğrenci velisi üzerine nitel bir çalışma, *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 9, Sayı: 1, 2018, ss. 51-65, DOI: 10.19160/ijer.370497

¹ Bu makale Bozok Üniversitesi, Proje Koordinasyon Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından desteklenen 6602a-EF/17-76 kodlu projeye dayanmaktadır. Bu çalışmanın ilk hali 11-13 Mayıs 2017 tarihlerinde düzenlenen 12. Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

GİRİŞ

Öğrenci başarısını birçok faktör etkilemektedir. Öğrencinin ilgisi, zekâ düzeyi, konsantrasyonu, öğrencinin devam ettiği okulun kültürü, okulun başarısı, öğrenci velisinin okula karşı tutumu, ilgisi, veli ve öğrenci ilişkileri, öğrencinin akran grubu ve araştırmalara konu edilen veya edilmeyen daha birçok etken öğrenci başarısını olumlu veya olumsuz olarak etkileyebilmektedir. Bu konuyla ilgili yapılan daha önceki çalışmalara bakıldığında; öğrenci başarısızlık nedenlerini veli, öğretmen ve öğrenci görüşlerine dayalı olarak ortaya koymayı amaçlayan Akbaba Altun (2009) araştırmasında, başarısızlık nedenleri arasında ilk sırada veli ilgisizliği geldiğini belirlemiştir. Velinin eğitime ilgisizliği konusunda ailelerin eğitime önem vermemesi, eğitimin gerekliliğine inanmaması, ailedeki huzursuzluklar, sosyo-ekonomik durumu, velinin öğrencinin derslerini farklı nedenlerden dolayı yardımcı olamaması, velinin çocuğunu takip etmemesi ve yapması gereken görevleri yeterince yerine getirmemesi, ailenin eğitimsizliği ve sağlıksız beslenme gibi durumların öğrenci başarısızlığına yol açtığı ortaya konulmuştur.

Başka bir çalışmada Hong Kong ve Amerika Birleşik Devletleri'ndeki öğrencilerin matematik başarılarıyla ilgili olan değişkenler araştırılmıştır. Bu çalışmada; annelerin çocuktan beklentilerinin yüksek olmasının, çocuklarını başarısı yüksek sınıflara yerleştirme isteğinin olmasının, evde güçlü bir çalışma desteği sunulmasının, evdeki kitap sayısının, öz anne ve babayla yaşamının hem Hong Kong hem de Amerika Birleşik Devletlerinde yaşayan öğrencilerin matematik başarısını artırdığı bulunmuştur (Wang, 2004). Başka bir çalışmada ise aile katılımının daha yüksek notlarla, okulun daha destekleyici olmasıyla ve ailenin olumlu uygulamalarıyla ilgili olduğu bulunmuştur (Toldson ve Lemmons, 2013). Aile katılımı öğrenci başarısını artırmakta ve öğrencilerin olumsuz davranışlarının azalmasına yol açmaktadır. Ailenin okul ve öğretmenle iş birliği yapmasını ailenin eğitimi, çocuğun durumu, inanç ve beklentileri, kültürel ortam, velinin zaman ve yaşam gereksinimleri, bilgi eksikliği ve okul çevresi etkilemektedir (Patrikakou, 2008). Çocuğun başarısında ailenin önemli bir etkisi olmasının yanında, demokratik eğitimle ilgili tutum ve davranışları öğrenmesinde de ailenin önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir (Üstün ve Yılmaz, 2008).

Öğrencinin okul başarısı üzerine yürüttüğü çalışmasında Çelenk (2003), eğitim açısından destekleyici bir tutum içinde bulunan ailelerden gelen çocukların okul başarılarının daha yüksek olduğunu; aile bakımı, şefkati ve korumasının okul başarısının yükselmesinde önemli bir faktör olduğunu; koruyucu aile yanında kalan çocukların, eğer uygun şefkat ve koruma sağlanırsa başarılarının yüksek olduğunu belirlemiştir. Araştırmacı ayrıca okul ile ortak program üzerinde görüş birliği sağlayarak düzenli iletişim içinde bulunan, bu ortak anlayış içinde çocuğuna eğitim desteği sağlayan velilerin çocuklarının okul başarılarının daha da yüksek olduğunu belirlemiştir. Anne babanın öğrenci başarısına etkisinin araştırıldığı başka bir çalışmada ise, ana babaların çocuklarının eğitim-öğretimlerine yüksek sayılabilecek bir katılım düzeyine sahip oldukları belirlenmiştir. Bu çalışmada üniversite mezunu ana-babaların üniversite mezunu olmayan ana-babalara göre çocuklarının eğitim-öğretimlerine istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha fazla katıldıkları bulunmuştur. Ana-babaların çocuklarının eğitim-öğretimlerine katılımları ve çocuklarının akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür (Kotaman, 2008).

Erdoğan ve Demirkasımoğlu (2010) ise öğretmen ve yönetici görüşlerine göre yürüttükleri araştırmalarında ailelerin eğitim sürecine katılımını gerekli ve önemli gördükleri, ancak çoğu ailenin bu konuyu uygulamaya aynı hassasiyeti gösteremediği belirlenmiştir. Araştırmada ayrıca ailelerin çoğunun eğitim sürecine katılım konusunda isteksiz ve pasif olduğu görülmüştür. Veli katılımının ise çoğunlukla ailenin okula gelip bilgi alışverişi yapması, öğretmenlerin tavsiyelerini alması, çağrıldığında toplantılara katılması gibi etkinliklerle sınırlı olduğu belirlenmiştir. Ailelerin sürece katılımının engelleri arasında ilk başta ailelerin ve eğitimcilerin olumsuz tavırlarının yer aldığı belirlenmiştir. Araştırmada okullarda aile katılımını engelleyen etkenlerin giderilmesine veya katılımı artırmaya yönelik çalışmaların yeterince yapılmadığı vurgulanmıştır.

Daha önce yapılan araştırmalarda ebeveyn ilgisiyle öğrenci başarısı arasında ilişki olduğu (Fan ve Chen, 2001; Nunn, 2014), annenin eğitim düzeyi ile birlikte evdeki olanakların artmasıyla öğrenci başarısının da arttığı, öğrencinin sahip olduğu kardeş sayısı arttıkça başarının düştüğü belirlenmiştir (Gelbal, 2008). Başka bir araştırmada ise kardeş sayısının öğrencinin ders başarılarını etkilemediği (Karaarslan, 2010) sonucuna ulaşılmıştır. Anne baba eğitim düzeyi düştükçe öğrenci başarısının düştüğünü ortaya koyan araştırmalar olduğu gibi (Gelbal, 2008; Gürsakal, 2012), anne ve babaların eğitim düzeyinin öğrencinin okul başarısını etkilemediği sonucuna ulaşan araştırmalar da bulunmaktadır (Karaarslan, 2010).

Yürütölen başka bir araştırmada ebeveynlerin, ev temelli aile katılımını çoğunlukla çocukla etkinlik yaparak gerçekleştirdikleri, ancak ebeveynlerin ev temelli katılımlarını yetersiz buldukları belirlenmiştir. Öğretmen ve yönetici algısına göre ise ebeveynlerin ev temelli aile katılımını, okuldaki eğitimi takip ederek/pekiştirerek gerçekleştirdikleri, ebeveynlerin ev temelli aile katılımlarını yetersiz buldukları belirlenmiştir. Hem ebeveynlerin, hem de öğretmen ve yöneticilerin; ebeveynlerin yoğun çalışma hayatları nedeniyle zaman yetersizliğı, yoğunluk ve yorgunluğa bağılı stresi ebeveynlerin ev temelli aile katılımlarını engelleyen etmenler olarak ifade ettikleri görölmüştür (Erkan, Uludağ ve Dereli, 2016).

Literatüre göre öğrencinin aile yapısıyla ailenin okula katılımı öğrencinin okul başarısında, sosyal ve psikolojik gelişiminde önemli rol oynamaktadır. Ancak yapılan bir araştırmada aile yapısıyla (anne babayla yaşamak, sadece anne veya babayla yaşamak, büyük baba veya büyükanneyle yaşamak, üvey anne-babayla yaşamak, bakıcı aileyle yaşamak vb. gibi) öğrenci başarısı arasında ilişki olmadığı belirlenmiştir (Bitsoi, 2009). Aile katılımı ve öğrenci başarısı üzerine yapılan başka bir araştırmada ise öğrencinin eğitimiyle ailenin ilgilenmesinin öğrenci başarısında fark yarattığı bulunmuştur (Brooks, 2009). Toprakcı ve Gülmez (2018) araştırmalarında ise öğrenci velilerinin çocuklarının başarılarıyla ilgili olan ve gurur duygusu yaşamalarına yol açan anıları daha iyi hatırladıklarını belirlemiştir.

Yine başka bir araştırmada anne babaların akademik odaklanmalarında öğrencilerin okul başarısını doğrudan etkileyen maddelerin çocuğı en iyisini yapmaya motive etmek, katılım ve dakikliğıın önemini vurgulamak ve çocuğa ödevini yapmada yardım etmek olduğu belirlenmiştir. Ailelerin çocukla zaman geçirmesinin, çocuğa okuma yapmasının ve çocuğa koşulsuz sevgi sunmasının okul başarısını etkileyen en önemli stratejiler olduğu belirlenmiştir (Flores, 2016).

Öğrenci başarısını artırmak için öğretmen ve veli arasında etkili iletişim kurulması önemlidir (Garcia, 2014). Epstein, Coates, Salinas, Sanders, and Simon, (1997) altı tip aile katılımından (ebeveynlik, iletişim, gönüllölük, evde öğrenmek, karar verme ve toplulukla işbirliğı yapma) söz etmektedir. -Ebeveynlik: Çocukların normal büyümesini ve gelişimini destekleyen sağılıklı bir ortamın sağılanması, eğitime teşvik eden bir aile yapısı için esastır. Gerçek veya gerçek dışı olarak algılanan tehlikelerden uzak, güvenli bir ortam, çocukların çekinmeden veya tereddüt etmeden keşfetmelerine olanak tanır. -İletişim: Öğrenmeyle ilgili en önemli engellerden biri, en azından kısmen, zayıf iletişim veya hiç iletişim kurulamaması nedeniyle anlayış eksikliğidir. Ebeveynlere aktarılacak bilgiler, ortaklaşa hareket etmek (ortaklık) için bir araç haline gelir. Her bir ortağıın bilgiyi karantinaya aldığı bir ortaklık kısa sürede değerini kaybedecektir. -Gönüllölük: Gönüllü olan ebeveynler, faaliyetlerinde ikili bir rol üstlenirler. Birinci rol velileri temsil etmek ve ikinci rol öğretmenlerin görevlerini tamamlamalarına yardımcı olmaktır. Gönüllölükle ebeveynlerin temsili yalnızca öğretmenleri değıil ebeveynlerle birlikte gerekli taahhüdü anımsatır; ayrıca öğrencilere bir ebeveynin yakın olduğunu ve okul ile ebeveyn arasındaki ilişkinin aktif olduğunu hatırlatır (Akt: Flores, 2016).

Evde öğrenmek: Bazı ebeveynler için ödev, özellikle ebeveyn iyi bir eğitim geçmişine sahip değıilse, çok stresli olabilir. Bunu bilen öğretmenler, bu ikilemi, ebeveynle birebir iletişim kurarak ve ev ödevlerinde ebeveyn eğitimi sağılayarak çözmeye yardımcı olabilir. -Karar verme: Bilgisayarların gelmesi ve ebeveynlerle iletişim kurmanın birçok yolunun ortaya çıkmasıyla, bazen okul yönetim kurulu yetkilileri tarafından ebeveynlere danışılmadan alınan kararlar artık standart

çalışma usulü olmaktan çıkmıştır. -*Toplumla işbirliği yapmak*: Okullar, okul sonrası çocuk bakımı programları, kültürel etkinlikler, eğitim programları ve sağlık hizmetleri fuarları gibi, aksi takdirde kendileri tarafından erişilemeyen gerekli hizmetleri sağlayan çeşitli topluluk kurumlarıyla olan ilişkileri nedeniyle birçok aile için çok önemlidir ([Akt. Flores, 2016](#)).

Barge ve Loges ([2003](#)) öğretmen görüşlerine göre yürüttükleri araştırmalarında öğretmenler, ailelerin okul ile sık sık iletişim kurması gerektiğini ve yalnızca problem olduğunda iletişim kurma alışkanlığından kaçınılması gerektiğini vurgulamışlardır. Aynı araştırmada öğretmenlerin doğru iletişim algılarına ve beklentilerine ilişkin vurguladıkları ilginç nokta ise, öğretmenlerin aktif olarak ailelerle iletişim kurması yerine, ailelerin öğretmenlerle iletişim kurmada aktif rol alması gerektiğini vurgulamaları olmuştur.

Bireyin elde ettiği eğitim, hem ekonomik faaliyetlerin niteliğini hem de işgücüne katılım oranlarını etkileyen önemli bir faktördür ([Ergen, 1999](#); [Kavak, 1997](#)). Eğitimin niteliği ve öğrencilerin okul başarısı her toplumun önem verdiği konulardan biridir. Bu nedenle okul başarısı birçok eğitimcinin önem verdiği ve araştırma yaptığı konulardan biri haline gelmiştir. Birçok araştırma sonuçları, öğrenci davranışlarının ve akademik başarısının öğretmen-öğrenci ilişkisinin niteliğinden etkilendiğini göstermektedir. Öğretmenlerin kişilik özellikleri, gelişime açık olmaları, yani öğretmenlerin yeni şeyler yapmaya, yeni deneyimlere açık ve istekli olmaları öğrenci başarısını olumlu etkilemektedir. Yine öğretmenlerin aşırı kaygı, öfke, depresyon gibi olumsuz tutum ve davranışlarının da öğretimin başarısını olumsuz etkilediği görülmüştür ([Celebi ve Uğurlu, 2014](#)).

Öğrenci başarısı öğrenci velilerinin de çok önem verdiği bir husustur. Ailelerin çocukların okul başarısına daha olumlu etkide bulunabilmeleri için ailenin çocuğuna karşı doğru ve yanlış yaklaşımlarının araştırmalarla belirlenmesi ve velileri bilinçlendirici çalışmalara ağırlık verilmesi öğrenci başarısını artırmaya katkı sağlayabilir. Bu bağlamda bu araştırmanın amacı öğrencilerle ailesinden sonra en fazla ilgilenen ve onlara özen gösteren öğretmenlerin bakış açısıyla ideal veli profilini- ideal veli özelliklerini ortaya koymaktır.

YÖNTEM

Araştırma modeli:

Bu araştırma nitel bir araştırma olup, tarama yöntemi kullanılmıştır.

Çalışma Grubu:

Araştırmanın çalışma grubu Yozgat il merkezinde ilkokul ve ortaokullarda 2016-2017 öğretim yılında görev yapan öğretmenlerdir. Araştırmada en az üç yıldır çalışmakta olan öğretmenlerle yüz yüze derinlemesine görüşme yapılmıştır. Araştırma Yozgat il merkezinde çalışan 40, Sorgun ilçesinde çalışan 10 öğretmen olmak üzere toplam 50 öğretmenle yürütülmüştür. Öğretmenlerin cinsiyetine bakıldığında 16'sı kadın, 34'ü erkektir. Öğretmenlerin çoğunun evli olduğu, çalışma yıllarının 6-44 yıl arasında olduğu, yaşlarının 32-67 arasında olduğu ve yarıdan çoğunun eğitim fakültesi mezunu olduğu görülmektedir. Katılımcılardan bir kısmı yaş, mezuniyet, medeni durum, çocuk ve çalışma yılı bilgilerini vermek istemedikleri için bu bilgiler tabloda eksik olarak görülmektedir. Katılımcılara ait kişisel bilgiler Ek-1'de yer almaktadır.

Verilerin Toplanması:

Veri toplama sürecinde öğretmenlerle yüz yüze görüşme yapılmıştır. Araştırmada katılımcılara kişisel özellikleriyle (cinsiyet, yaş, mezun oldukları okul, medeni durum, çocuk sayısı, çalışma yılı) birlikte açık uçlu şu soru sorulmuştur. 1.Bir veli nasıl olmalıdır? Nasıl bir veli isterdiniz örnekler vererek açıklayınız. Ekiz'e göre ([2009, s. 120](#)) açık uçlu sorular, katılımcıların düşünce, duygu, inanç ve eğilimlerini açıklamasına olanak tanıyan sorulardır.

Verilerin Çözümlemesi:

Katılımcıların sorulara verdikleri cevaplar, içerik analiziyle çözümlenmiştir. Leedy ve Ormrod'a (2005, s. 142) göre içerik analizi (content analysis), bir konudaki metnin detaylı ve sistematik olarak incelenmesidir. Her bir öğretmenin cevapları Ö1,Ö2, Ö3, ... Ö50 şeklinde kodlanmıştır. Öğretmenlerin ifadeleri içeriklerine göre kodlanmıştır. Kodlanan ifadelerin tekrar sıklığına göre frekanslar belirlenmiştir (Tavşancıl ve Aslan, 2001). Frekans analizi, birim ve öğelerin sayısal, yüzdesel ve oransal görülme sıklığını ortaya koymaktadır. Kategorisel analiz ise, bir mesajın önce birimlere bölünmesi ve ardından da bu birimlerin, belirli kriterlere göre temalar-kategoriler halinde gruplandırılmasıdır (Bilgin, 2006, s. 18-19). Araştırmadaki analiz sonuçları maddeler halinde frekanslarıyla tablolar halinde sunulmuştur. Katılımcı görüşlerine dayanan maddelere açıklık kazandırmak ve anlaşılabilirliğini kolaylaştırmak için katılımcı ifadelerine yer verilmiştir.

Geçerlik ve Güvenirlik:

Araştırma sorularını hazırlama sürecinde soruların güvenirliliğini ve geçerliğini sağlamak amacıyla üç katılımcıyla ön görüşme yapılmış böylece soruların anlaşılabilirliği ve araştırma amacına uygunluğu sınanmıştır. Sorular görüşme formuna yazıldığı haliyle katılımcılara sorularak sorunun tüm katılımcılara aynı şekilde yöneltilmesi amaçlanmış ve böylece araştırmanın geçerliği (Yıldırım ve Şimşek, 2000) sağlanmaya çalışılmıştır.

Ayrıca, araştırmada toplanan verinin geçerliğini sağlamak amacıyla veri kaynağı grupta çeşitlemeye gidilmiştir. Bu amaçla araştırmada çalışma grubu belirlenirken hem Yozgat ilinde hem de Sorgun ilçesinde farklı okullarda çalışan kadın ve erkek öğretmenler tercih edilerek çeşitleme - yer örnekleme yapılmıştır (Gray, Williamson, Karp and Dalphin, 2007). Patton (1987) ve Rubin & Rubin'in (2005) vurguladığı gibi, böylece öğretmen olarak görev yapan, deneyimli olmasından dolayı faydalı ve güvenilir bilgi verebileceğine inanılan çalışma grubu belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırmada öğretmenlere açık uçlu sorular sormak ve görüşme yapmak suretiyle ayrıntılı ve derinlemesine bilgi toplanmış, veriler yorum yapılmadan maddeleştirilmiş, katılımcı ifadelerine yer verilerek okuyucuya sunulmuştur. Böylece araştırmanın güvenirliliği (Rubin ve Rubin, 2005; Yıldırım ve Şimşek, 2000) sağlanmaya çalışılmıştır. Araştırma aşamaları, hem araştırmayı aynı şekilde tekrar etmeye imkân tanımak (Yıldırım ve Şimşek, 2000), hem de şeffaflık yoluyla güvenirliliği ortaya koyabilmek için (Rubin ve Rubin, 2005) ayrıntılı bir şekilde verilmiştir.

Araştırma sürecinde içerik analizinin geçerliğini sağlayabilmek için içerik analizi farklı zamanlarda yeniden yapılarak zaman çeşitlemesi yapılmıştır (Cohen, Manion ve Morrison, 2005, s. 113). Ayrıca Creswell'in (1994, s. 158, 167) görüşleri doğrultusunda, analiz sürecinde araştırmacı çeşitlemesine gidilerek farklı araştırmacıların görüşleri alınmıştır.

Araştırma Temaları:

Araştırmada temalar araştırma sorusuna verilen cevapların analizinden sonra ortaya çıkmıştır. Araştırmada ideal veli ile ilgili ortaya çıkan bu temalar *çocuk veli ilişkisi*, *öğretmen veli ilişkisi*, *ebeveyn yeterliliği* ve *okul veli ilişkisi*dir.

BULGULAR

Araştırmada ulaşılan bulgular *çocuk veli ilişkisi*, *öğretmen veli ilişkisi*, *ebeveyn yeterliliği* ve *okul veli ilişkisi* temaları başlıklarında sırayla ele alınmıştır. Araştırma bulguları tablolar ve maddeler halinde sunulurken, temalara ilişkin maddelere açıklık getirmek için katılımcı ifadelerine yer verilmiştir. Öğretmenlerin en fazla ifade ettikleri tema olan *çocuk-veli ilişkisi* temasına ilişkin maddeler Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1.
Çocuk - Veli İlişkisi

Sıra	Maddeler	Öğretmenler	f
1.	Çocuğuyla ilgili olmalı	3,7,10,13,14,15,18,23,27,43,44,45,48,49,50	15
2.	Çocuğunu takip etmeli	21,24,29,30,38,41,45,47,53	9
3.	Çocuğunu desteklemeli	16,19,24,50,10	5
4.	Çocuğuna değer vermeli, sevmeli	12,17,19,44,45	5
5.	Çocuğuna anlayışlı - hoşgörülü olmalı	15,25,34,39	4
6.	Çocuğunun ihtiyaçlarını karşılamalı	17,27,41,45	4
7.	Çocukla ilgili sorumluluklarını yerine getirmeli	27,38,55,58	4
8.	Çocuğun ödevlerine destek olmalı	29,34,37,51	4
9.	Çocuğuyla iletişim halinde olmalı	17,34,45	3
10.	Çocuğunun sorunuyla ilgilenmeli	8,20,31,	3
11.	Çocuğundan beklentileri çocuğunun seviyesine göre olmalı	13,17	2
12.	Çocuğunu derslerine motive etmeli	18,19	2
13.	Çocuğu üzerinde otoritesi olmalı	17,18	2
14.	Çocuğuyla arkadaş olmaya çalışırken anne baba rolünü kaybetmemeli	10,17	2
15.	Yeri geldiğinde öğrenciyi öğretmenlik yapmalı	12,30	2
16.	Çocuğun yapması gereken görevleri anne-babası yapmamalı	12, 25	2
17.	Öğrenciyi hayatın gerçeklerine hazırlamalı	10,12	2
18.	Çocuğunu başkalarıyla kıyaslamamalı	26,34	2
19.	Çocuğuna doğruyu yanlış öğretmeli	4,34	2
20.	Çocuğunu tanımalı	8,39	2
21.	Çocuğuna inanmalı, güvenmeli	19, 47	2
22.	Öğrenciyi evde iyi bir ortam oluşturmalı	12	1
23.	Çocuğunu anlamalı		1
24.	Çocuğuna zamanını planlama konusunda örnek ve yardımcı olmalı	17	1
25.	Çocuğun yanında aile içi tartışmalara girmemeli	17	1
26.	İyi bir aile ortamı sağlamalı	5	1
27.	Çocuğunun kişisel özelliklerinin kendisinin özelliklerinin farklı olduğunu kabul etmeli	17	1
28.	Çocuğa değerli olduğunu hissettirmeli	19	1
29.	Çocuğuyla birlikte zaman geçirmeli	34	1
30.	Çocuğuna doğru alışkanlıklar edindirmeli	34	1
31.	Çocuğuyla arkadaş gibi olmalı	34	1
Toplam			88

Öğretmenlerin *çocuk veli ilişkisi* temasındaki ideal veliye ilişkin görüşleri 31 farklı maddede vurgulanırken, 88 defa tekrarlanmıştır. İdeal veli özelliği olarak en sık tekrarlanan madde *çocuğuyla ilgili olma* maddesi olup diğer sıklıkla tekrarlanan maddeler; *çocuğunu takip etme*, *çocuğunu destekleme*, *çocuğa değer verme ve sevme* maddeleridir.

Bir öğretmen bir velinin *çocuğuyla ilgili olması* gerektiğini şu sözleriyle ifade etmiştir: *Veli, her zaman çocuğunun arkasında durmalı. ... Veli çocuğunu bir çiçek gibi görüp devamlı sulamalı, havasını, güneşini, toprağını ihmal etmemeli.Ö10*

Bir öğretmen bir velinin *çocuğa değer vermesi ve sevmesi* gerektiğini şu sözleriyle ifade etmiştir: *Veli çocuğunu şartsız sevebilmeli. Ö7*

Aynı öğretmen velinin *öğrenciyi hayatın gerçeklerine hazırlaması gerektiğini* şu sözleriyle açıklamıştır: *Veli, hayatın gerçeklerini çocuğa sezdirmeli. Hayatı hep tozpembe göstermemeli, hayatın içerisinde güzellikler olduğu kadar kötülüklerin de olduğunu hissettirmeli. Hayatın tatlı yönleri kadar acı yönlerinin de var olduğunu hissettirmeli. Çocuklarını hep tozpembe bir dünya içinde hayallerle yaşatmamalı. Çocuğun yaşına göre hayatın gerçeklerini göstermeli. Çocuğun hayatını sadece ders ve okul olarak görmemelidir.Ö10*

Çocuğun yapması gereken görevleri anne-babasının yapmaması gerektiğini vurgulayan bir öğretmen bu görüşünü şu sözleriyle ifade etmiştir: *Aşırı korumacı ve çocuğun her işini kendisi yapan bir veli, çocuğuna faydadan çok zarar vermektedir. Ö12*

Öğretmenlerin ideal veliye ilişkin görüşlerinden oluşan ve frekans yoğunluğu açısından ikinci sırada yer alan *öğretmen-veli ilişkisi* temasına ilişkin maddeler Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2:

Öğretmen - Veli İlişkisi

Sıra	Maddeler	Öğretmenler	f
1.	Öğretmenle işbirliği yapmalı	3,8,12,21,26,28,31,32,34,35,36,38,3,9,41,42,43,47,48,49,50	20
2.	Öğretmene saygılı olmalı	1,18,27,29,34,35,38,42,46,50	10
3.	Öğretmene müdahale etmemeli	5,11,12,34, 35,38,42,50	8
4.	Öğretmene destek olmalı	6,7,27,29,36,38,39,41	8
5.	Öğretmene güvenmeli	6,11,29,39,40,41,42,47	8
6.	Öğretmenden gereksiz istekleri olmamalı	1,50	2
7.	Öğretmenden çocuğun ders başarısı dışında da bilgi almalı	11,17	2
8.	Öğretmeni tanımalı	29,40	2
9.	Tüm sorumluluğu öğretmene bırakmamalı	34	1
10.	Öğretmeni çocuğu hakkında bilgilendirmeli	2	1
11.	Öğretmene değer vermeli	46	1
12.	Öğretmenin emeğini takdir etmeli	11	1
13.	Öğretmenin önerilerini takip etmeli	8	1
14.	Ne yapması gerektiği konusunda öğretmenin görüşünü almalı	11	1
Toplam			66

Öğretmenler, *öğretmen veli ilişkisi* temasındaki ideal veliye ilişkin görüşlerini 13 maddede ifade ederken 66 defa tekrarlamışlardır. Öğretmenlerin ideal veliden beklentileri olarak sıklıkla ifade ettikleri maddeler *öğretmenle işbirliği yapmalı, öğretmene saygılı olmalı, öğretmene müdahale etmemeli, öğretmene destek olmalı ve öğretene güvenmelidir*. Bir öğretmen velinin *öğretmene destek olması* gerektiğini şöyle ifade etmiştir: *Veli işleyişe karışmak yerine, yöntem ve uygulamaları takip edip, öğretmene destek olmalı. Ö6*. Bir öğretmen velinin *öğretmenden gereksiz istekleri olmamalı* maddesini şu sözleriyle açıklamıştır: *Öğretmenden gereksiz istekleri olmayan, saygılı veli isterim. ‘Çocuğum terlerse sırtına havlu koyun’ diye talepte bulunan bir velim olsun istemem. Telefon ederek bunu talep eden veliler var. Ö1*

Öğretmenlerin ideal veliye ilişkin görüşlerinden oluşan ve frekans yoğunluğu açısından üçüncü sırada yer alan ebeveyn yeterliliği temasına ilişkin maddeler Tablo 3’de yer almaktadır.

Tablo 3:

Ebeveyn Yeterliliği

Sıra	Maddeler	Öğretmenler	f
1.	Sevecen olmalı	4,10,15,	3
2.	Sabırlı olmalı	15,39	2
3.	Bilinçli olmalı	26,48	2
4.	Eğitime önem vermeli	20,33	2
5.	Sadece ders başarısına değil, ahlaki değerlere de önem vermeli	5,32	2
6.	İletişim kurma becerisi olmalı	11	1
7.	Kitap okumayı sevmeli	25	1
8.	İyi bir insan olmalı	12	1
9.	Sorun yaratan değil, sorun çözen olmalı	28	1
10.	İstikrarlı-kararlı olmalı	34	1
11.	Ne istediğini iyi bilmeli	40	1
12.	Doğru davranış sergilemeli	25	1
13.	Kendi eksiklerini görmeli	11	1
14.	Hayatı tanımalı	10	1
15.	Kendini büyük görmemeli	32	1
16.	Öğrencinin vizyon oluşturması için yardımcı olmalı	41	1
17.	Çevreyi tanımalı	10	1
18.	Eğitilmiş olmalı	11	1
Toplam			24

Öğretmenler *ebeveyn yeterliliği* temasındaki ideal veliye ilişkin görüşlerini 18 maddede ve 24 defa ifade etmişlerdir. Ebeveyn yeterliliği temasında ortaya çıkan maddelerin sıklıklarının fazla olmadığı görülmektedir. Öğretmenlerin velilerinden bazı beklentileri de bulunmaktadır. Bunlar, ailelerin çocuklarına karşı sevecen, sabırlı, bilinçli olmaları ve hem eğitime hem de değerlere önem vermeleridir.

Öğretmenlerin ideal veliye ilişkin görüşlerinden oluşan ve frekans yoğunluğu en az olan ve son sırada yer alan *okul-veli ilişkisi* temasına ilişkin maddeler Tablo 4’de yer almaktadır.

Tablo 4:
Okul - Veli İlişkisi

Sıra:	Maddeler	Öğretmenler	f
1.	Okulu belli aralıklarla ziyaret etmeli	14,17,28	3
2.	Okul kurallarını benimsemeli-uymalı	31	1
3.	Okuldaki uygulamaları takip etmeli	41	1
4.	Okulda yapılan sosyal etkinliklere çocuğuyla birlikte katılmalı	34	1
Toplam			6

Öğretmenler *okul veli ilişkisi* temasındaki ideal veliye ilişkin görüşlerini 4 maddede ve 6 kez ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin bu temada veliden beklentilerinin düşük olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin ailelerden beklentilerine topluca ele alındığında, ailelerin *çocuk veli ilişkisiyle* ilgili beklentileri 31 farklı maddede ve 88 defa tekrar ederken; *öğretmen veli ilişkisiyle* ilgili beklentileri 13 maddede ve 66 defa; *ebeveyn yeterliliğiyle* ilgili görüşleri 18 farklı maddede 24 defa ve *okul veli ilişkisiyle* ilgili görüşleri 4 maddede 6 defa ifade edilmiştir. Öğretmenlerin veliye ilgili en sık ifade ettikleri madde öğretmenle işbirliği yapmalı (f=20), çocuğuyla ilgili olmalı (F=15), öğretmene saygılı olmalı (f=10), çocuğunu takip etmeli (f=9), öğretmene müdahale etmemeli (f=8), öğretmene destek olmalı (f=8), öğretmene güvenmeli (f=8), çocuğunu desteklemeli (f=5) ve çocuğuna değer vermeli, sevmeli (f=5) ifadeleridir. Öğretmenlerin, *ebeveyn yeterliliğiyle* ve *okul veli ilişkisiyle ilgili* görüşlerinin frekans yoğunluğunun fazla olmadığı belirlenmişti.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu araştırmada öğretmenlerin ideal veliden beklentileri dört temada toplanmıştır. İdeal veliye ilişkin bu temaların frekans yoğunluğu yüksekte düşüğe doğru sırayla *çocuk veli ilişkisi*, *öğretmen veli ilişkisi*, *ebeveyn yeterliliği* ve *okul veli ilişkisi*dir. Bu araştırmada öğretmenlerin velilerden beklentilerinin en büyük çoğunluğunun *veli çocuk ilişkisiyle* ilgili olduğu görülmektedir. Öğretmenler, velilerden çocuklarıyla ilgilenmelerini, çocuklarını takip etmelerini, desteklemelerini, değer vermeleri, sevmelerini, çocuğun ihtiyaçlarını karşılamalarını, ödevlerine destek olmalarını, çocuklarına karşı anlayışlı ve hoşgörülü olmalarını, sorumluluklarını yerine getirmelerini, çocuklarıyla iletişim halinde olmalarını ve sorunlarıyla ilgilenmelerini sıklıkla ifade etmişlerdir. Öğretmenler ayrıca velilerin çocuklarıyla iletişim halinde olmasını, beklentilerinin çocuğunun seviyesine göre olmasını, çocuk üzerinde otorite kurmalarını, çocukla arkadaş olurken anne-baba rolünden vazgeçmemesini, çocuğuna karşı koruyucu davranmayıp hayatın zorluklarına hazırlamasını, başkalarıyla kıyaslamamasını, çocuğunu tanımmasını, anlamasını, ona inanmasını, ona değerli olduğunu hissettirmesini, doğru alışkanlıklar kazandırmasını beklemektedirler.

Öğretmenlerin öğretmen veli ilişkisiyle ilgili görüşlerinin çoğunlukta olması, velilerin yetersiz ve yanlış ilgisinden, çocuğa karşı sorumluluklarını yerine getirememesinden veya getirmemesinden kaynaklanabilir. Ayrıca öğretmenlerin bu konuda yoğunlaşması, öğretmenlerin anne, baba ve çocuk ilişkisi ile velinin anne babalık sorumlulukları konusunda sorunlar olduğunu

düşüncmelerinden ve öğretmenlerin veliden beklentilerinin yeterince karşılanmamasından kaynaklanabilir.

Bu araştırmada öğretmenlerin ideal veli beklentilerine ilişkin en sıklıkla ifade ettikleri madde *velinin çocuğuyla ilgili olmasıdır*. Daha önce benzer konuda yürüttüğü araştırmasında Akbaba Altun (2009) da başarısızlık nedenleri arasında ilk sırada “veli ilgisizliği” nin geldiğini belirlemiştir. Benzer şekilde daha önce, Yapıcı ve Yapıcı'nın (2003) yaptığı araştırmada veli sorunları olarak öğretmenler, velilerin çocuklarına karşı ilgisiz olmalarını, çocuklarından sadece yüksek not beklentisi içerisinde olmalarını, derslerine destek olmamalarını, çocuklarına nasıl davranacakları konusunda bilinçsiz olmalarını belirtmiştir. Salı, Akkol ve Oğuz (2013), müzik öğretmenlerinin görüşlerine göre yürüttüğü çalışmasında öğrencilerin evde ailesinin katılımıyla yapması gereken uygulamaları yeterince yapmadıklarını belirlemişlerdir.

Bu araştırmada ulaşılan bulgular yine Sadık ve Doğanay'ın (2008) velilerin çocuklarına sevgi ve ilgi göstermesi gerekliliğine ilişkin bulgusuyla paraleldir. Bu araştırmadaki bulgulara benzer bulgulara ulaşan Flores (2016) de araştırmasında ailelerin çocukla zaman geçirmesinin, çocuğa okuma yapmasının ve çocuğa koşulsuz sevgi sunmasının okul başarısını etkileyen en önemli stratejiler olduğunu belirlemiştir.

Bu araştırmada öne çıkan öğretmen beklentilerinden ikincisi *öğretmen veli ilişkisiyle* ilgilidir. Bu araştırmada görüşlerine başvurulan öğretmenler, velilerden öğretmenle işbirliği yapmasını, öğretmene saygılı olmasını, öğretmene müdahale etmemesini, öğretmene destek olmasını ve öğretmene güvenmesini beklemektedirler. Öğretmen – veli ilişkilerinin bu derece önemle vurgulanmasının nedeni, öğretmenlerin, bazı velilerin kendi çocuklarına daha fazla fayda sağlayacağı düşüncesiyle öğretmene neyi nasıl yapması gerektiği konusunda müdahalede bulunarak öğretmenlerin mesleki uzmanlıklarına ve kişiliklerine saygısız davranmaları olabilir. Velileri, öğretmenlerin sınıfına, mesleki alanına ve öğretmen-öğrenci ilişkilerine bu denli müdahale etmeye cesaretlendiren süreç, velilerin öğretmeni ve okul yönetimini şikâyet edebileceği merkezlerin oluşturulmasıyla artış gösterdiğini ifade etmek yanlış olmaz. Çünkü öğretmenlerin şikâyet edilebileceği anlayış ve işleyişinin ortaya çıkmasına bağlı olarak, öğretmenin alanına da müdahale edilebileceği algısı kendini göstermiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı 2006 Okul Öncesi Eğitim Programında, okul öncesi eğitimde verilen eğitimin kalıcılığını artırmak ve okul öncesi eğitim hakkında aileleri bilinçlendirmek amacıyla okulöncesi eğitim sürecinde aile katılımına büyük önem verilmiştir (Yazar, Çelik ve Kök, 2008). Bu bağlamda değerlendirildiğinde velileri, öğretmenlerin sınıfına, mesleki alanına ve öğretmen-öğrenci ilişkilerine bu denli müdahale etmeye cesaretlendiren bir başka nedenin ise okul öncesi eğitim programında yer alan aile katılımı uygulamaları nedeniyle, velilerin bu eğitim kademesinden gelen alışkanlıklarını kolayca terk edememeleri ve bu alışkanlıklarını çocuklarının ileriki eğitim sürecinde de sürdürmeleri olabilir. Çocuğunun okul öncesi eğitim gördüğü dönemde aile katılımına özen gösteren velinin bu katılım isteğini daha sonraki eğitiminde de sürdürmesi, ilkokul ve ortaokul öğretmenlerine yersiz-gereksiz müdahaleler olarak gelebilir (Yılmaz, Üstün ve Odacı, 2009).

Anne babalarının çocuklarının gelişimi sürecinde öğretmenlere ve okulun işleyişine müdahaleci olmaması katılımı, okulla işbirliği halinde olması,

Esasen, veli-okul işbirliği öğrenci başarısını yükselteceği gibi, öğrencinin davranış sorunlarını da büyük oranda azaltacaktır. Ancak bu durum, velilerin sınıftaki öğretmene karşı saygı sınırlarını aşan müdahaleci ve yargılayıcı tutumlarıyla değil, hem öğretmene hem çocuğa bilinçli, duyarlı, pozitif yaklaşımlarıyla, okuldaki eğitim öğretimi takip ederek pekiştiren, destekleyen tutumlarıyla mümkün olabilir.

Öğretmenlerin, *ebeveyn yeterliliğiyle ve okul veli ilişkisiyle ilgili* görüşlerinin frekans yoğunluğunun fazla olmadığı görülmüştür. Öğretmenlerin bu konularda fazlaca görüş öne sürmemeleri bu konuları sorunlu olarak görmemelerinden ve anne - babalardan beklentilerine

uygun dönütler almalarından kaynaklanabilir. Daha önce okul yönetici sorunları üzerine yürüttüğü araştırmasında Bayar (2016), ailenin okula karşı tutumunun olumlu olmadığını, ailelerin okula karşı tutumlarının olumlu olması ve okuldaki etkinliklere katılmasının hem öğrenci başarısını artacağını, hem de öğretmen yöneticileri olumlu etkileyeceğini vurgulamaktadır. Ergen ve İnce (2017) öğretmenlerin okul çalışmalarıyla ilgili gerek yöneticilerden ve meslektaşlarından, gerekse velilerden desteğe ihtiyaç duyduklarını, bu desteği alamamaları durumunda olumsuz duygular ve sinizm yaşadıklarını öne sürmektedir.

Sonuç olarak bu çalışmada çocuk - veli ve öğretmen - veli ilişkisiyle ilgili görüşlerinin çoğunlukta olması, velilerin, çocuklarına ve öğretmenlere karşı davranışlarının hatalı olmasının işareti olarak algılanabilir. Bu bağlamda ailenin çocuğuna ve öğretmene karşı doğru ve yanlış davranışları, bu davranışların çocuğun ev ve okul yaşantısına olumlu ve olumsuz etkileri üzerine nitel ve boylamsal araştırmalar planlanmalı ve yürütülmelidir.

KAYNAKÇA

- Akbaba Altun, S. (2009). İlköğretim öğrencilerinin akademik başarısızlıklarına ilişkin veli, öğretmen ve öğrenci görüşlerinin incelenmesi. *İlköğretim Online*, 8(2), 567-586.
- Barge, J. K. ve Loges, W. E. (2003) Parent, student and teacher perceptions of parental involvement. *Journal of Applied Communication Research*, 31(2), 140-163.
- Bayar, A. (2016). Challenges facing principals in the first year at their schools. *Universal Journal of Educational Research* 4(1), 192-199.
- Bilgin, N. (2006). Sosyal bilimlerde içerik analizi teknikler ve örnek çalışmalar. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Bitsoi, R. (2009). The relationship between Navajo family structure and student achievement, student self-esteem and parental involvement. Doctoral dissertation, Arizona State University.
- Brooks, T. (2009). Measuring parent involvement in relation to student achievement. Doctoral Dissertation, Lindenwood University, US.
- Cohen, L, Manion L ve Morrison K. (2005). *Research methods in education*. Fifth Edition London, New York: Routledge Falmer. Taylor & Francis e-Library.
- Creswell, J. W. (1994). *Research design: Qualitative & quantitative approaches*. Thousand Oaks, London: Sage Publications.
- Çelebi, N. ve Uğurlu, B. (2014). Resmi liselerde çalışan öğretmenlerin kişilik özelliklerinin demografik değişkenlere göre incelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(18), 537-569.
- Çelenk, S. (2003). Okul başarısının ön koşulu: Okul aile dayanışması. *İlköğretim-Online*, 2(2), 28-34.
- Ekiz, D. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Erdoğan, Ç. ve Demirkasımoğlu, N. (2010). Ailelerin eğitim sürecine katılımına ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 16(3), 399-431.
- Ergen, H. (1999). *Türkiye'de eğitimin ekonomik büyümeye katkısı*. *Ekonomik Yaklaşım*. 10(35), 21-52.
- Ergen, H. ve İnce, Ş. (2017). *İlköğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin örgütsel sinizm düzeyleri: Mersin örneği*. *The Journal of Educational Research*, 3(1), 37-57.
- Erkan, S., Uludağ, G. ve Dereli, F. (2016). Okul öncesi öğretmenleri, okul yöneticileri ve ebeveynlerin aile katılımına ilişkin algılarının incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 221-240.
- Fan, X. ve Chen, M. (2001). Parental Involvement and Students' Academic Achievement: A Meta-Analysis. *Educational Psychology Review*, 13(1), 1-22.
- Flores, S. (2016). Parental involvement strategies for student achievement success in elementary school as recommended by parents and experts. Doctoral dissertation, University of La Verne.
- Garcia, J. N. (2014). Teacher and parent beliefs and expectations of parental involvement and how it relates to student academic achievement. Texas State University.
- Gelbal, S. (2008). Sekizinci sınıf öğrencilerinin sosyoekonomik özelliklerinin Türkçe başarıları üzerinde etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 33(150), 1-13.

- Gray, P. S., Williamson, J. B., Karp, D. A. and Dalphin, J. R. (2007). The research imagination: An introduction to qualitative and quantitative methods. New York: Cambridge University Press.
- Gürsakal, S. (2012). PISA 2009 öğrenci başarı düzeylerini etkileyen faktörlerin değerlendirilmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17(1), 441-452.
- Karaarslan, G. (2010). Orta öğretim kurumlarında öğrenci başarısını etkileyen faktörlerin istatistiksel analizi. Yüksek Lisans tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi.
- Kavak, Y. (1997). Eğitim, istihdam ve işsizlik ilişkileri. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 13, 21-26.
- Kotaman, H. (2008). Türk ana babalarının çocuklarının eğitim öğretimlerine katılım düzeyleri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 135-149.
- Leedy, P. D. & Ormrod, J. E. (2005). *Practical research: Planning and design* (8th ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Nunn, L. M. (2014). *Defining student success: The role of school and culture*. New Brunswick: Rutgers University Press.
- Patrikakou, E. N. (2008). The power of parent involvement: evidence, ideas, and tools for student success. Academic Development Institute, DePaul University.
- Patton, M. Q. (1987). *How to use qualitative methods in evaluation, program evaluation kit*. California: Sage Publications.
- Rubin, H. J. and Rubin, I. S. (2005). *Qualitative interviewing: The art of hearing data*. California: Thousand Oaks, Sage Publication.
- Sadık, F., Doğanay, A. (2008). Problem davranışlarla baş etme sürecinde öğretmen, öğrenci ve veli beklentileri. *Milli Eğitim Dergisi*, 178, 24-43.
- Salı G., Akkol, M. L., Oğuz, V. (2013). Okul öncesi öğretmenlerinin müzik etkinliklerinde yaşadığı sorunlar. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(2), 79-101.
- Tavşancıl, E. ve Aslan, E. (2001). *Sözel, yazılı ve diğer materyaller için içerik analizi ve uygulama örnekleri*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Toldson, I. A. ve Lemmons, B. P. (2013). Social demographics, the school environment, and parenting practices associated with parents' participation in schools and academic success among black, Hispanic, and white students. *Journal of Human Behavior in the Social Environment*, 23(2), 237-255.
- Toprakçı, E. ve Gülmez, D. (2018). Velilerin penceresinden öğrencilerin eğitim hayatı (Anılar bağlamında nitel bir analiz). *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi - Journal of Qualitative Research in Education*, 6(1), 253-275.
- Üstün, A. ve Yılmaz, M. (2008). Üniversite öğrencilerinin aile içi demokrasi ile ilgili görüşlerinin cinsiyet ve anne-baba eğitim düzeyine göre değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 77-90.
- Wang, D. B. (2004). Family background factors and mathematics success: A comparison of Chinese and US students. *International Journal of Educational Research*, 41, 40-54.
- Yapıcı, M., ve Yapıcı, G. (2003). İlköğretim öğretmenlerinin karşılaştığı sorunlar. *Üniversite ve Toplum*, 3(3). <http://www.universite-toplum.org/text.php3?id=142> adresinden 01/08/2017 tarihinde alınmıştır.
- Yazar, A. Çelik, M. ve Kök, M. (2008). Aile katılımının okul öncesi eğitimde ve 2006 Okul Öncesi Eğitim Programındaki yeri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(2), 233-243.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2000). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (2. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, M., Üstün, A., ve Odacı, H.(2009). Okul öncesi öğretmen adaylarının iletişim becerileri düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1).

A Qualitative Research on Ideal Parents

Prof.Dr. Emine Babaoğlan
Bozok University-Turkey
emine.babaoglan@bozok.edu.tr

Dr. Ejder elik (Acedemician)
Bozok University-Turkey
ejder.celik@bozok.edu.tr

Dr.Aygöl Nalbant (Acedemician)
Bozok University-Turkey
aygul.nalbant@bozok.edu.tr

Abstract

The aim of this research is to reveal the ideal parent profile - the ideal parent qualities from the point of view of the teachers who are most interested and careful after the parents of the students. The research has been conducted with teachers who have been working for at least three years. For the research In-depth interviews were conducted face-to-face with 50 teachers working in Yozgat. Teachers were asked about their age, gender and educational level. In addition, the following question was asked to the teachers as a research question: How should a parent be? Describe how you would like a parent by giving examples. Data were analyzed by content analysis and the findings of the research are presented as item and in table with frequencies. In this study, the ideal parent expectations of the teachers were gathered in parent-children relationship, teacher-parent relationship, parental competence and school-parent relationship. Teachers expect parents to be interested in their children, to follow their children, to support and value their children, to meet the needs of their children, to support their homework, to understand their children, to fulfill their responsibilities, to communicate with their children and to deal with their problems.

Keywords: Parent engagement, parent involvement, parent participation, parent support, school success.

**E-International Journal
of Educational Research,**
Vol: 9, No: 1, 2018, pp. 51-65

DOI: 10.19160/ijer.370497

Received: 24-12-2017
Revision : 14-02-2018
Accepted: 10-04-2018

Suggested Citation:

Babaoğlan, E., elik, E., ve Nalbant, A. (2018). İdeal öğrenci velisi üzerine nitel bir alışma, *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 9, Sayı: 1, 2018, ss. -, DOI: 10.19160/ijer.370497

EXTENDED ABSTRACT

Problem and Purpose: The success of the students is one of the issues that every society attaches importance to. For this reason, school success has become one of the topics that many educators attach importance to research. In addition, student success is a matter of great importance to parents. Determining the right and wrong behaviors of the parents towards their children so that the children of the family can have a positive impact on the school success and giving weight to the parents' awareness-raising activities can contribute to increase the student's success. In this context, the aim of this research is to reveal the ideal parent profile - the ideal parent qualities from the point of view of the teachers who are most interested and careful after the parents of the students.

Method: This study is qualitative and descriptive research. The research has been conducted with teachers who have been working for at least three years. In-depth interviews were conducted face-to-face with 50 teachers working in Yozgat. 16 of the teachers are female, 34 are male. It is seen that most of the teachers are married; the working years are between 6-41 years, the ages are between 32 and 67, and the majority are faculty graduates. Teachers were asked about their age, gender and educational level. In addition, the following question was asked to the teachers as a research question: How should a parent be? Describe how you would like a parent by giving examples. Data in the research were analyzed by content analysis.

Findings and Conclusion: In this study, the ideal parent expectations of the teachers were parent behavior related to parent-children relationship, teacher-parent relationship, parental competence and school-parent relationship. Teachers expect parents to be interested in their children, to follow their children, to support and value their children, to meet the needs of their children, to support their homework, to understand their children, to fulfill their responsibilities, to communicate with their children and to deal with their problems.

Teachers also expect parent must also ensure that the parents are in contact with their children, the family expectations should depends on the child's level, the family should has authority over the child, the family should not give up the role of the parent while being friends with the child, the family should not be protective against the child and prepare for the challenges of life, do not compare the child to others, get to know better their child, well-understand the child, to believe the child, to appreciate - value their child, to get right habits.

The majority of the views of the teachers about the parents may be due to the inadequate and wrong interest of the parents and their inability to fulfill their responsibilities towards the child. Also, the concentration of teachers in this area may be due to the fact that teachers think that parents, parents and children are related to parental responsibilities, and that the teachers' expectations are not adequately met.

The majority of teachers' views on teacher-parental involvement may be due to the inadequate and wrong attitude of the parents and their inability to fulfill their responsibilities to the child. Also, the concentration of teachers in this area may be due to the fact that teachers think that there are problems on parents and children relations and parental responsibilities; and also think that the teachers' expectations are not adequately met.

The second expectations of the teachers are related to the teacher-parent relationship. Teachers in this research expect to cooperate with the teacher from the parents, to be respectful of the teacher, to not intervene in the teaching, to support the teacher, and to trust the teacher. The reason why teacher-parent relationships are so strongly emphasized in this research may be parent disrespect teachers' professional qualifications and personalities by interfering with what they should do and how they should do. The process that the creation of centers where the parents can complain about teaching and school management to has encouraged parents to intervene in the teacher's class, occupational field and teacher-student relationships. Based on

the emergence of understanding and functioning that teachers can be complained, it has brought the understanding that the parent can intervene in the teaching and teacher field.

In fact, parent-school cooperation will raise students' success and will greatly reduce the student's behavioral problems. However, this may be possible through attitudes that reinforce and support the teachers, not by their disrespectful attitudes towards teacher in the classroom, but by following, supporting, sensitive and positive approaches to the child and education in the school.

As a result, the majority of the views on parent - child and teacher - parent relationship in this research can be perceived as a sign of the wrong behavior of the parents against their children and teachers. In this context, qualitative and longitudinal researches should be planned and conducted on the right and wrong behaviors of the family and the teacher against the family and the positive and negative effects of these behaviors on the child's home and school life.

Ek-1*Katılımcılara (Öğretmenlere) Ait Kişisel Bilgiler*

Katılımcılar	Cinsiyet	Yaş	Mezuniyet	Medeni Durum	Çocuk	Çalışma Yılı
1	Kadın	50	Ziraat F.	Evli	3	20. yıl
2.	Erkek	57	Eğit. Enst.	Evli	6	28. yıl
3.	Kadın	33	Lisans	Evli	2	6. yıl
4.	Erkek	55	Eğt.Yük.Ok.	Evli	3	29. yıl
5.	Erkek	50	Eğt.Yük.Ok.	Evli	3	27. yıl
6.	Erkek	45	Lisans	Evli	3	21. yıl
7.	Kadın	28	Lisans	Evli	1	6. yıl
8.	Erkek	61	Eğt.Yük.Ok.	Evli	2	41. yıl
9.	Erkek	67	Eğit.Yük.Ok.	Evli	3	28. yıl
10.	Erkek	64	Eğit. Enst.	Evli	-	44. yıl
11.	Kadın	38	Lisans	Evli	2	15. yıl
12.	Erkek	35	Eğit. Fak.	Evli	1	13. yıl
13.	Erkek	46	Lisans	Evli	2	21. yıl
14.	Kadın	32	Lisans	Evli	1	11. yıl
15.	Kadın	41	Lisans	Evli	2	10. yıl
16.	Kadın	34	Lisans	Bekar	-	4. yıl
17.	Kadın	40	Lisans	Evli	1	16. yıl
18.	Kadın	36	Lisans	Evli	2	11. yıl
19.	Kadın	34	Lisans	Evli	2	12. yıl
20.	Erkek	33	Yük. lis.	Evli	-	12. yıl
21.	Kadın	45	Lisans	Evli	2	22. yıl
22.	Erkek	35	Lisans	Bekar	-	6. yıl
23.	Erkek	60	Eğit. Enst.	Evli	2	25. yıl
24.	Erkek	40	Lisans	Evli	2	17. yıl
25.	Kadın	-	-	-	-	-
26.	Erkek	59	Ön lisans	Evli	3	38. yıl
27.	Erkek	58	Ön lisans	Evli	2	36. yıl
28.	Erkek	58	Ön lisans	Evli	4	39. yıl
29.	Erkek	52	Üniversite	Evli	3	27. yıl
30.	Kadın	-	-	-	-	-
31.	Erkek	49	Ön lisans	Evli	3	30. yıl
32.	Erkek	50	Ön lisans	Evli	3	29. yıl
33.	Erkek	58	Lisans	Evli	3	40. yıl
34.	Erkek	47	Lisans	Evli	2	23. yıl
35.	Erkek	58	Lisans	Evli	2	38. yıl
36.	Erkek	61	Lisans	Evli	5	41. yıl
37.	Erkek	40	Eğit. Fak.	Evli	2	17. yıl
38.	Erkek	47	Lisans	Evli	2	23. yıl
39.	Erkek	51	Lisans	Evli	2	24. yıl
40.	Erkek	50	Lisans	Evli	2	20. yıl
41	Erkek	35	Üniversite	Evli	2	14. yıl
42	Erkek	39	Lisans	Evli	2	18. yıl
43	Erkek	-	-	-	-	-
44	Kadın	46	Ön lisans	Evli	3	27. yıl
45	Erkek	60	Bilgi yok	Evli	-	37. yıl
46	Kadın	33	Lisans	Evli	2	12. yıl
47	Erkek	34	Lisans	Evli	1	13. yıl
48	Kadın	34	Üniversite	Evli	2	12. yıl
49	Erkek	57	Eğit. Enst.	Evli	2	37. yıl
50	Erkek	54	Eğit. Fak.	Evli	3	32. yıl